

Fetija Kalač:

Vi svoju snagu pokazujete napadima, ja svoju dokazujem djelima

„Zanimljivo je kako pojedinci pronađu hrabrost da me javno napadnu tek kada dobiju tuđe pisane instrukcije. Ja za svoje stavove ne tražim ničiju dozvolu.“

Prva sam javno postavila pitanja o radu Savjeta za saradnju sa dijasporom–iseljenicima. Nakon reagovanja predsjednika **Vildana Ramusovića** i komentara **Edina Latića**, ključna pitanja ostala su bez odgovora: koje je inicijative Savjet realizovao, koje preporuke su prihvaćene i koji su problemi iseljenika riješeni?

Gospodin **Ramusović** objasnio je da funkciju obavlja volonterski i kako finansira putovanja. To primam k znanju, ali objašnjenje putnih troškova nije izvještaj o rezultatima rada.

Javna sredstva – javna odgovornost

Prema odluci Ministarstva dijaspore od 16. juna 2026, Crnogorskom kulturnom društvu „Komovi“ iz Maribora, koje predstavlja gospodin **Ramusović**, odobreno je **27.500 eura** za dva projekta: „Brain Bridge Montenegro – Akademska mreža dijaspore“ (14.000 eura) i „Montelingo“ (13.500 eura). **To je gotovo devet odsto fonda od 320.000 eura za 95 projekata.**

Koji su projektni troškovi, mjerljivi rezultati i rokovi izvještavanja? Po kojim kriterijumima su sredstva odobrena? Našem projektu „Radi i studiraj u Luksemburgu“ odobreno je 2.500 eura. Ne tvrdim da projekti treba da dobiju jednake iznose, niti da je bilo nezakonitosti. Tražim jednake kriterijume i transparentnost.

Moj odgovor su konkretna djela

Dok pojedinci prebrojavaju članove našeg udruženja, ja govorim o rezultatima i partnerstvima koja traju. Posebno izdvajam šest godina saradnje sa luksemburškom nacionalnom avio-kompanijom **Luxair**. Marketinški sporazum iz 2021. godine i moj angažman na povezivanju Luksemburga i Crne Gore dio su rada na uspostavljanju i promociji direktne sezone linije Luksemburg–Tivat. Po prvi put u istoriji Crna Gora je direktnom avio-linijom povezana sa Luksemburgom, srcem Evrope. Od aprila do septembra ova veza povezuje građane, turizam i privredu, ali i otvara prostor za kulturnu i diplomatsku saradnju.

Avio-linija saobraća dva puta sedmično, sa ukupno 500 putnika sedmično. Ako svaki putnik tokom boravka u Crnoj Gori potroši minimum 2.000 eura, govorimo o ekonomskom potencijalu od milion eura sedmično, 26 miliona eura tokom jedne sezone i 156 miliona eura za šest sezona.

To nije samo avio-linija. To je most između Crne Gore i srca Evrope — ekonomski, kulturni i diplomatski.

Marketinški sporazum sa Luxairom (2021) i fotografija sa sastanka

Monografija „Bonjour Monténégro – La liberté taillée dans la pierre / Hello

Montenegro – Freedom carved in stone“

Naša međunarodna saradnja ne završava se avio-povezivanjem. Kroz partnerstva sa uglednim **kulturnim centrom Neimënster, Crnogorskom kinotekom, RTCG-om i Centrom za diplomatiju** u Budvi gradili smo prostor da se Crna Gora u Luksemburgu predstavi kroz film, muziku, umjetnost i kulturnu baštinu. Već drugu godinu sarađujemo i sa **filmskim festivalom u Luksemburgu**, približavajući crnogorsku kinematografiju međunarodnoj publici. Posebno mjesto imaju koncerti **Crnogorskog orkestra** mladih i program „**Blago Crne Gore**“, uz nastupe **Sare Vujošević Jovanović, Dmitrija Griniha i Anje Abramović Vujović**.

Posebno izdvajam i inicijativu našeg **Centra za bratimljenje Bara sa Eš-sur-Alzetom** (Esch-sur-Alzette), drugim po veličini gradom Luksemburga i značajnim univerzitetskim i kulturnim centrom, bogatim umjetničkim stvaralaštvom i međunarodnim manifestacijama. Ovom inicijativom otvaramo mogućnosti za dugoročnu saradnju dva grada u oblasti kulture, obrazovanja, umjetnosti, turizma i privrede, kao i za povezivanje mladih i kulturnih institucija.

Naš cilj je da gradimo trajne veze koje će koristiti i Crnoj Gori i Luksemburgu.

Dan državnosti Crne Gore godinama obilježavamo na uglednim lokacijama, od dvorca Koperich i hotela Le Royal do Neimënstera, predstavljajući našu zemlju dostojanstveno i pred međunarodnom publikom. Organizovali smo kulturne tribine i susrete posvećene dijalogu, uključujući **skup sa predstavnicima Crnogorske pravoslavne crkve i vjerskih zajednica Beneluksa**. Poseban trag ostavlja i dvojezična monografija „**Bonjour Monténégro – La liberté taillée dans la pierre / Hello Montenegro – Freedom carved in stone**“, čije je drugo izdanje u pripremi. Ona je kulturni ambasador Crne Gore kojem nije potreban diplomatski pasoš.

To nijesu samo imena partnera na papiru, već godine povjerenja, zajednički realizovani projekti i veze koje ostaju između Crne Gore i Luksemburga.

Riječi koje nijesam zaboravila

Kada je **Milo Đukanović** 2017. boravio u Luksemburgu, naš Centar još nije postojao. Bilo je mnogo udruženja, razgovora i humanitarnih aktivnosti koje poštujem. Prilikom našeg susreta 23. februara 2021. rekao mi je da sam jedina koja je ostvarila konkretno djelo za Crnu Goru iz dijaspore, a zatim dodao: „Ne osvrći se na zavidne, biće ih.“

Pamtim i riječi **Guya Dockendorfa**, nekadašnjeg generalnog direktora Ministarstva kulture Luksemburga: „Ako ćete raditi isto što i drugi, nemojte ni počinjati.“ Nijesam željela da ponavljam tuđe korake, već da stvaram nešto novo i trajno. Nijesam se osvrkala. Radila sam. Danas umjesto mene govore djela.

Lične diskvalifikacije nijesu argumenti

Gospodine **Latiću**, vrijednost mog rada i ostvarenih djela očigledno je izvan vašeg domašaja razumijevanja. Zato se ne bavite procjenjivanjem mene, već javnosti predstavite rezultate sopstvenog rada.

Predstavljam Kulturno-informativni centar Crne Gore u Luksemburgu i ljude koji vjeruju u naš rad, podržavaju naše projekte i sa nama stvaraju konkretne rezultate.

Ne predstavljam, nažalost, ljude poput vas, koji umjesto argumenata biraju agresivan

nastup prema ženi koja godinama svojim radom doprinosi Crnoj Gori.

A kada već pitate sa kim sarađujem, odgovoriću vam jasno: sarađujem sa svim ljudima koji imaju kulturu, poštovanje i iskrenu želju da doprinesu zajednici. Ne dijelim ih prema vjeri, naciji ili porijeklu. Ako nekome smeta što među mojim saradnicima ima pravoslavaca i Srba, to govori o njegovim predrasudama, a ne o mojim vrijednostima.

Umjesto da prebrojavate članove mog udruženja, odgovorite javnosti: Šta ste vi, kao član Savjeta iz Luksemburga, konkretno uradili za dijasporu i Crnu Goru?

Gospodine **Latiću**, ja ne tražim telefonske brojeve članova vašeg udruženja, ne pozivam ih da pređu kod mene i ne mjerim svoj uspjeh brojem ljudi koje sam okupila.

Ja nijesam počela da radim zato što sam imala veliki broj ljudi iza sebe, već zato što sam imala ideju, viziju i cilj, kao i iskrenu ljubav prema Crnoj Gori.

Vi prebrojavajte članove. Ja ću nastaviti da brojim realizovana djela.

Moj legitimitet ne određujete vi. O njemu govore moja djela.

Gospođi **Ameli Škrijelj**, koja je preispitivala moje intelektualne sposobnosti, poručujem da je moja diploma priznata u Luksemburgu, gdje sam se dodatno obrazovala i profesionalno ostvarila. Umjesto ličnih ocjena, neka javno predstavi svoje projekte i rezultate.

Gospodinu **Vildanu Ramusoviću** poručujem da nema potrebe da u javnim objavama označava (taguje) svog oca niti da porodicu uključuje u raspravu koja ih se ne tiče. Prema njegovoj porodici imam iskreno poštovanje. **Vildan Ramusović**, kao predsjednik Savjeta, zajedno sa ostalim članovima odgovoran je za rad i rezultate tog tijela. Na konkretna pitanja očekujem konkretne odgovore, a ne lične pohvale i komentare podrške.

Kulturno-informativni centar Crne Gore u Luksemburgu nastaviće da gradi partnerstva i promoviše našu domovinu. Savjet postoji zbog dijaspore, a ne dijaspore zbog Savjeta. Na pitanja se odgovara činjenicama, a vrijednost se dokazuje djelima. Crnu Goru nosim u srcu i dokazujem djelima. Za mene patriotizam nije ogrtanje zastavom radi aplauza, već odgovornost prema domovini i ono što za nju ostavimo iza sebe.

Fetija Kalač

Predsjednica Kulturno-informativnog centra Crne Gore u Luksemburgu